

УДК 005.521:622.691.4(477)

<https://doi.org/10.31498/2225-6407.17.2018.146823>**КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**<http://orcid.org/0000-0002-3878-802X>

Перевозова Ірина Володимирівна, д. е. н., професор, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ, perevozova@ukr.net, +380673423720

Устенко Андрій Олександрович, д. е. н., професор, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ, andrey.ustenko@gmail.com, +380677775078 <http://orcid.org/0000-0002-8677-4781>

Малинка Оксана Ярославівна, к. е. н., доцент, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ, ok.framboise@gmail.com, +380984813507 <http://orcid.org/0000-0002-6259-7020>

Морозова Олена Сергіївна, здобувач, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ, elena_morozova@ukr.net, +380674977738 <http://orcid.org/0000-0003-0334-0580>

Irina Perevozova, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Marketing and Controlling Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

Andrew Ustenko, Doctor in Economics, Professor, Ivano-Frankivsk National Technical Oil and Gas University, Ivano-Frankivsk

Oksana Malynka, Ph.D. in Economics, Associate Professor, Ivano-Frankivsk National Technical Oil and Gas University, Ivano-Frankivsk

Elena Morozova, Aspirant of the Department of Marketing and Controlling Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

I. Perevozova, A. Ustenko, O. Malynka, O. Morozova. Conceptual model of strategic management process of the international economic performance system of an enterprise.

The article shows management process during the implementation of the development strategy of an enterprise's international economic performance (IEP) as a complex system, which includes processes, operations, elements. Strategic management process of IEP is a higher form of informational interaction, which cannot be effective without high-intellectual memory (supported with a computer). It reflects the functioning of strategic management system of IEP and is a complex phenomenon, which contains the target subsystem, providing subsystem, normative and legislative subsystem and management subsystem. In their turn, the subsystems mentioned above consist of partial processes, operations, and elements. Any strategy management will be effective if there are at least two channels: informational (direct and reverse) and energy (motivational) channel. The effectiveness of strategy implementation is determined with the level of sufficient information for managers of all levels and the motivational system. Conceptual model of strategic management process of IEP of an enterprise is suggested, which is based on the system approach and represented as a set of the following basic subsystems: "X" – target subsystem, "Y" – providing subsystem, "XY" – normative and legislative subsystem, "Z" – management subsystem. The "X" axis – "System goals" – illustrates management cycle during the implementation of IEP strategy (a set of stages, processes, functions which should be carried out to achieve the goal (get the result)). The "Y" axis represents the implementation of the goals and processes and defines means of the rational goal achievement. Strategic management subsystem (axis "Z") reflects the implementation of general strategic management functions of IEP on the background of accumulated experience (memory). Such system of relations requires the improvement and stabilization of the system of laws, regulations, instructions, orders, which form normative and legislative framework (axis "XY"). It will determine and establish the "rules of the game" at competitive international markets. Each of the subsystems mentioned above forms its own technical and economic indicators (TEI-1, TEI-2, TEI-3, TEI-4), which are integrated into synthetic management criteria of IEP (TEI-5).

Перевозова І. В., Устенко А. О., Малинка О. Я., Морозова О. С. Концептуальна модель процесу стратегічного управління системою зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

У статті показано процес управління при реалізації стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства (ЗЕД) як складну систему, що містить у собі складові процеси, операції,

елементи. Процес стратегічного управління ЗЕД представляє собою вищу форму інформаційної взаємодії, яка не може бути ефективною без високоінтелектуальної пам'яті (підтриманої комп'ютером). Він відображає функціонування системи стратегічного управління ЗЕД і є складним явищем, яке містить цільову, забезпечуючу, нормативно-законодавчу та керуючу підсистеми, які, у свою чергу, складаються із часткових процесів, операцій, елементів. Будь-яке управління стратегією буде ефективним при наявності як мінімум двох каналів: інформаційного (прямого і зворотного) та енергетичного (мотиваційного). Ефективність реалізації стратегії визначається рівнем інформаційного забезпечення менеджерів всіх ланок та мотиваційної системи. Запропоновано концептуальну модель процесу стратегічного управління ЗЕД підприємства, яка побудована на основі системного підходу і представлена у вигляді таких основних підсистем: «X» – цільова підсистема, «Y» – забезпечуюча підсистема, «XY» – нормативно-законодавча підсистема, «Z» – керуюча підсистема. Вісь «X» – «Цілі системи» – ілюструє управлінський цикл при реалізації стратегії ЗЕД (сукупність етапів, процесів, функцій, які слід здійснити для досягнення мети (отримання результату)). Вісь «Y» відображає реалізацію цілей і процесів, які необхідно здійснити, і визначає засоби раціонального досягнення цілей. Підсистема стратегічного управління (вісь «Z») відображає реалізацію загальних функцій стратегічного управління ЗЕД на фоні нагромадженого досвіду (пам'яті). Така система відносин потребує вдосконалення і стабілізації системи законів, підзаконних актів, інструкцій, наказів, тобто усієї нормативно-законодавчої бази (вісь «XY»), яка буде визначати і встановлювати «правила гри» на конкурентних міжнародних ринках. Кожна із наведених підсистем формує власні техніко-економічні показники (ТЕП-1 ТЕП-2, ТЕП-3, ТЕП-4), які інтегруються в синтетичні критерії управління ЗЕД (ТЕП-5).

Перезова І. В., Устенко А. А., Малинка О. Я., Морозова А. С. Концептуальна модель процесу стратегічного управління системою внешнеэкономической деятельности предприятия.

В статті показан процес управління при реалізації стратегії розвитку внешнеэкономической деятельности предприятия (ВЭД) как сложная система, включающая составляющие процессы, операции, элементы. Процесс стратегического управления ВЭД представляет собой высшую форму информационного взаимодействия, которая не может быть эффективной без высокоинтеллектуальной памяти (поддержанной компьютером). Он отражает функционирование системы стратегического управления ВЭД и является сложным понятием, содержащим целевую, обеспечивающую, нормативно-законодательную и управляющую подсистемы, которые, в свою очередь, состоят из частных процессов, операций, элементов. Любое управление стратегией будет эффективным при наличии как минимум двух каналов: информационного (прямого и обратного) и энергетического (мотивационного). Эффективность реализации стратегии определяется уровнем информационного обеспечения менеджеров всех звеньев и мотивационной системы. Предложена концептуальная модель процесса стратегического управления ВЭД предприятия, построенная на основе системного подхода и представленная в виде следующих основных подсистем: «X» – целевая подсистема, «Y» – обеспечивающая подсистема, «XY» – нормативно-законодательная подсистема, «Z» – управляющая подсистема. Ось «X» – «Цели системы» – иллюстрирует управленческий цикл при реализации стратегии ВЭД (совокупность этапов, процессов, функций, которые следует осуществить для достижения цели (получение результата)). Ось «Y» отражает реализацию целей и процессов, которые необходимо осуществить, и определяет средства рационального достижения целей. Подсистема стратегического управления (ось «Z») отражает реализацию общих функций стратегического управления ВЭД на фоне накопленного опыта (памяти). Такая система отношений требует совершенствования и стабилизации системы законов, подзаконных актов, инструкций, приказов, то есть всей нормативно-законодательной базы (ось «XY»), которая будет определять и устанавливать «правила игры» на конкурентных международных рынках. Каждая из приведенных подсистем формирует собственные технико-экономические показатели (ТЭП-1 ТЭП-2, ТЭП-3, ТЭП-4), интегрирующиеся в синтетические критерии управления ВЭД (ТЭП-5).

Постановка проблеми. Стратегічне управління відіграє вирішальну роль в успіху господарської діяльності підприємств, націлену як на внутрішні, так і на зовнішні ринки.

Здатність досягати конкурентної переваги і зберегти її в багатьох аспектах залежить від ефективності саме стратегії підприємства, зорієнтованої на створення споживчої цінності на міжнародних ринках, здатної підсилювати ключові компетенції підприємства, яка є сприйнятливою до мінливих потреб ринку, інноваційно спрямованою і враховує глобальний характер економічної конкуренції. Процес розробки і реалізації такої стратегії є складним системним явищем і для розробки ефективної комплексної системи управління підприємством важливо чітко розуміти його будову, архітектуру, а також уявляти його як цілісну (холістичну) систему.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми забезпечення ефективності стратегічного управління діяльністю організації стали предметом значної кількості

досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема Д. Аакера, М. Альберта, І. Ансоффа, В. Василенка, О. Віханського, М. Володькіної, В. Герасимчука, І. Дахна, П. Друкера, В. Каспіна, Г. Кіндратської, М. Мескона, М. Мінцберга, С. Попова, М. Портера, Д. Пірса, Р. Робінсона, О. Скібіцького, Дж. Стрікланда, А. Томпсона, Р. Фатхутдінова, М. Хамеля, С. Хаттена, Ф. Хедоурі, Д. Шендела, З. Шершньової та ін.

Питання розвитку підприємства, діагностики його стану і вибору ефективної стратегії розвитку цікавили авторів Т. Берднікову, А. Варганову, В. Герасимчука, Л. Довгань, М. Кизиму, Ю. Лисенка, В. Немцова, В. Савчука, Р. Сайфуліну, М. Сафронова, З. Соколовську, О. Стоянова, М. Чумаченка, Г. Швиданенка, А. Шеремета та ін.

Питання зовнішньоекономічних аспектів діяльності підприємств досліджували такі вчені, як А. Воронкова, М. Дідьківський, Ю. Іванов, Ю. Козак, В. Покровська та ін.

Дослідження в контексті назви даної статті щодо стратегічного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства проводили такі вітчизняні вчені, як Ю. Іванов, О. Кириченко, А. Мазаракі, Т. Мельник, Ю. Олейников та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Оцінка ефективності управління бізнесом залишається важливим завданням і для відомих, і для менш відомих підприємств. Однак дослідженню процесного підходу до управління складними еволюційно-інтеграційними системами приділена незначна частина робіт, а в прикладному контексті щодо системи зовнішньоекономічної діяльності підприємства (СЗЕД) такі роботи відсутні.

Мета статті полягає у розкритті стратегічного управління в контексті процесного підходу до управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства (ЗЕД) як складною еволюційно-інтеграційною системою.

Результати дослідження. Беззаперечно, «сучасна управлінська парадигма припускає, що системи управління повинні комплексно розвиватися із використанням технологій випереджувального впливу, основу яких складають процеси наукового передбачення та прогнозування. Ефективне управління будь-якими системами (об'єктами) стосовно різних сфер людської діяльності сьогодні неможливе без передбачення його суб'єктом як самих перешкод на шляху до мети, так і наслідків її досягнення» [4, с. 5].

Процес стратегічного управління – це послідовна сукупність етапів «функціонування (динаміка) системи стратегічного управління або хід реалізації системою функцій стратегічного управління» [5]. Оцінку технології такого процесу можна провести, враховуючи розуміння поняття технології в широкому сенсі, що дозволяє використовувати цю категорію для характеристики функціонування будь-яких управлінських структур, систем, процесів. З метою її дослідження визначають базові (елементарні) структурні елементи, якими виступають відповідні фінансові, контрольні та аналітичні операції. Зміст стратегічного управління як інформаційного процесу визначається у відповідності із використовуваними методичними прийомами сприйняття, обробки та передачі інформації, тобто існує певна технологія обробки та продукування інформації. Відповідно, процес стратегічного управління за аналогією з виробничими процесами можна досліджувати як окремий технологічний процес в загальному процесі контролінгу господарської діяльності [6, с. 96].

За характером процес стратегічного управління є інформаційним процесом, який ґрунтується на інформації, в якому відбуваються певні дії над даними, інформацією, який продукує нову інформацію. Відповідно, на його ефективність великий вплив здійснює ступінь досконалості інформаційної системи та інформаційних процесів, які в ній протікають. Стратегічне управління буде ефективним при наявності як мінімум двох каналів: інформаційного (прямого і зворотного) та енергетичного (мотиваційного).

Специфіка організації саме технології процесу стратегічного управління полягає в тому, що здійснення конкретних операцій та етапів чітко пов'язане з функціями особи, що розробляє і приймає рішення, і може бути представлений у вигляді сукупності

елементарних операцій, що виконуються у певній послідовності відповідно до завдання (ситуації) [6, с. 96].

Зазначимо, що з точки зору технології процес стратегічного управління операції відповідних категорій формують відповідні інформаційні процедури (підпроцеси, процеси); сукупність процедур складають технологічні етапи (стадії, фази), які в свою чергу, визначають технологію конкретного процесу. Система структурування технології процесу стратегічного управління будь-якого об'єкта дослідження може бути розглянута як окрема система, що підлягає впорядкуванню в просторі й часі, тобто в межах даного дослідження – це СЗЕД. Відповідно, при змістовому аналізі процесу стратегічного управління у ньому прийнято розрізняти функції, роботи, завдання, ситуації.

Процес стратегічного управління розглядається за різними підходами:

Ø методологічний – передбачає його проведення у вигляді таких етапів: ціль – ситуація – проблема – управлінське рішення;

Ø функціональний – передбачає певну послідовність функцій стратегічного управління у відповідності до ситуації: стратегічний аналіз-орієнтація – стратегічне планування – організування – мотивування – контролювання – облік – регулювання;

Ø економічний – виявляється під час визначення потреби в ресурсах, їх оцінці, розподілі і використанні;

Ø організаційний – полягає у послідовності використання організаційних механізмів впливу: регламентуванні, нормуванні, інструктуванні, відповідальності тощо;

Ø соціальний – вказує на значну роль людського фактора;

Ø інформаційний – послідовність в пошуку, обробці, передачі, збереженні, використанні даних і побудові сучасної інформаційної системи.

На практиці зустрічаються різні типи процесу стратегічного управління:

Ø лінійний – сувора послідовність етапів процесу управління (визначені цілі, ситуації, склад робіт та операцій). Використовуються інструкції і чіткі процедури, проблеми мають повторювальний характер, реалізується на технічному рівні управління;

Ø корегований – послідовне уточнення кожного попереднього етапу після завершення наступного;

Ø розгалужений – багатоаспектність та варіантність побудови процесу управління; виникає тоді, коли немає можливості узагальнено оцінити ситуацію і виділити ключову проблему з єдиним рішенням (вищий рівень);

Ø ситуаційний – характеризується попереднім формулюванням мети впливу, яку уточнюють після оцінки ситуації, визначення проблеми і розробки рішення;

Ø пошуковий – ґрунтується на повній визначеності мети впливу при неможливості досить повно оцінити існуючу ситуацію відносно мети і складності проблеми.

Характерними ознаками СЗЕД є її відкритість та еволюційно-інтеграційний характер розвитку: здійснення коригуючих впливів, адаптація, самоорганізація на основі застосування когнітивно-продуктивного інструментарію, склад якого актуалізується відповідно до ситуації [7]. Тоді як відносна однорідність, цілісність, цілеспрямованість, наявність планово-прогнозних повноважень та певна сукупність економічно-доцільних, історично-сформованість (протягом певного періоду життєвого циклу підприємства) – це ознаки, які є характерними для процесу стратегічного управління СЗЕД.

На відміну від структури, яка характеризує статику управління, процес управління характеризує динаміку управління. Концептуальна модель процесу стратегічного управління ЗЕД підприємства побудована на основі системного підходу (рис. 1), де основними підсистемами, які формують власні техніко-економічні показники (ТЕП-1 ТЕП-2, ТЕП-3, ТЕП-4), що інтегруються в синтетичні критерії управління СЗЕД (ТЕП-5), виступають: «Х» – цільова підсистема, «У» – забезпечуюча підсистема, «ХУ» – нормативно-законодавча підсистема, «Z» – керуюча підсистема.

Для моделі стратегічного управління СЗЕД змістове навантаження підсистеми «Цілі системи» (вісь «Х») буде полягати в ілюстрації управлінського циклу при реалізації стратегії ЗЕД (сукупність етапів, процесів, функцій, які слід здійснити для досягнення мети (отримання результату)). Дана підсистема може бути представлена такими складовими процесами: X_1 – забезпечення цільової програми стратегії ЗЕД засобами досягнення цілей; X_2 – розробка цільової програми стратегії ЗЕД; X_3 – реалізація стратегічної програми ЗЕД.

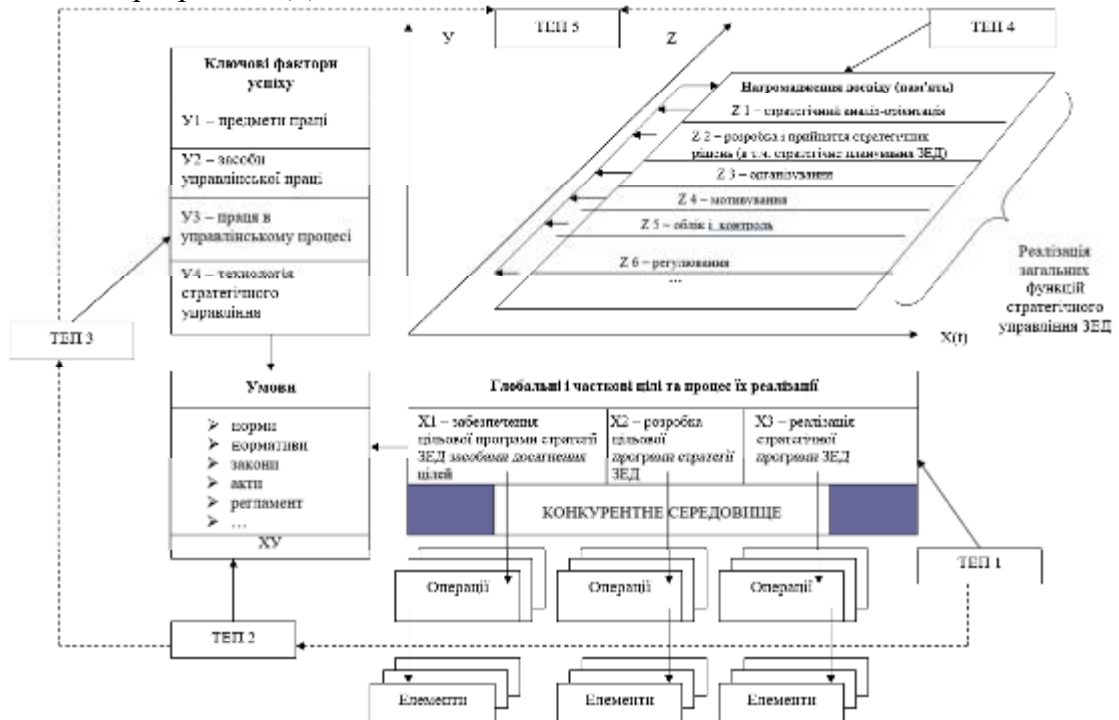

Рис. 1. Концептуальна модель процесу стратегічного управління ЗЕД підприємства [на основі базової моделі Устенка А. О.]

Кожний етап процесу стратегічного управління СЗЕД реалізується за допомогою залежних управлінських процедур:

- ∅ постановки мети;
- ∅ інформаційного забезпечення (включає операції збору, систематизації та обробки інформації);
- ∅ аналітичної діяльності (включає операції щодо оцінки стану об'єкта управління та його середовища, визначення ключових факторів успіху тощо і «обслуговує» усі етапи процесу управління);
- ∅ вибір варіантів дій (в складних ситуаціях слід брати до уваги багато варіантів, тому альтернативність є обов'язковою, але не завжди це приводить до вибору лише найкращого рішення);
- ∅ реалізації стратегічних рішень (процес стратегічного управління СЗЕД завершується практичним втіленням рішення; якщо цього не відбувається, то процес стратегічного управління СЗЕД не має реального змісту, а на виконання попередніх процедур не варто було витратити ресурси).

Часткові процеси наведеної моделі процесу стратегічного управління СЗЕД, своєю чергою, можуть бути розкладені на операції (дії чи комплекс дій для виконання задач управління), а операції – на елементи – логічний взаємозв'язок управлінських категорій, які визначають, для чого виконується процес стратегічного управління СЗЕД, що є причиною виникнення процесу стратегічного управління і який вид впливу виробляється в процесі стратегічного управління (рис. 2).

Реалізація цілей і процесів, які необхідно здійснити в процесі функціонування СЗЕД, визначає засоби раціонального досягнення цілей (вісь «Y»), наприклад: Y_1 – предмети праці; Y_2 – засоби управлінської праці; Y_3 – праця в управлінському процесі; Y_4 – технологія стратегічного управління СЗЕД.

Підсистема стратегічного управління (вісь «Z») відображає реалізацію загальних функцій стратегічного управління СЗЕД на фоні нагромадженого досвіду (пам'яті) і складається із взаємопов'язаних і взаємозалежних функцій: Z_1 – стратегічний аналіз-орієнтація; Z_2 – розробка і прийняття управлінських рішень (в т.ч. стратегічне планування ЗЕД); Z_3 – організування; Z_4 – мотивування; Z_5 – обліковування і контролювання; Z_6 – регулювання тощо.

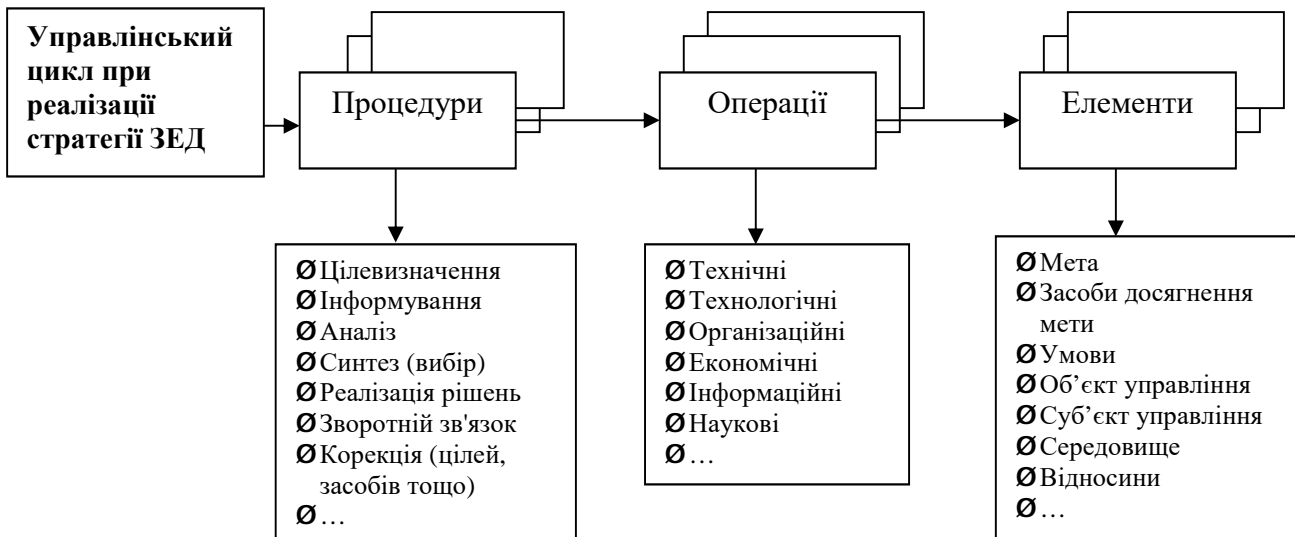

Рис. 2. Декомпозиція управлінського циклу в стратегічному управлінні ЗЕД підприємства [на основі 9]

Регулювання процесу стратегічного управління СЗЕД підприємства (вісь «XY») здійснюється на певних ієрархічних рівнях. Із врахуванням масштабів та властивостей економічного простору авторами виділяються 8 основних рівнів регулювання: мега – світовий рівень; макро – європейський рівень; макро-мезо – рівень управління певного функціонально-видового об'єднання (союзу, регіональної групи країн тощо); мезо – національний (державний) рівень; мікро – корпоративний рівень (холдинг, концерн, асоціація тощо); нано – рівень управління підсистемою ЗЕД підприємства; нано-квазі – рівень управління ЗЕД конкретного виду; квазі – рівень особи, що розробляє та приймає управлінські рішення.

На мікро-, нано- та квазі-рівнях відбувається індикативне регулювання з акцентуванням на особливостях здійснення ЗЕД для конкретного підприємства (в контексті видів його діяльності та визначених цілей). Така система відносин потребує інтеграції і вдосконалення інформаційної взаємодії, регламентації та законодавчо-нормативного регулювання, що буде визначати і встановлювати «правила гри» на конкурентних зовнішніх ринках.

Висновки. В межах даної статті автори продовжують низку досліджень процесного підходу до управління складними системами, зокрема, об'єктом дослідження обрано СЗЕД підприємства, характерними ознаками якої є її відкритість та еволюційно-інтеграційний характер розвитку: здійснення коригуючих впливів, адаптація, самоорганізація на основі застосування когнітивно-продуктивного інструментарію, склад якого актуалізується відповідно до ситуації. Відповідно, процес стратегічного управління СЗЕД підприємства представляє собою складний інформаційний процес, ідеологія формування моделі якого полягає у сприйнятті, обробці та передачі інформації СЗЕД, що

містить цільову, що забезпечує, нормативно-законодавчу та керуючу підсистеми. Виокремлені 8 ієрархічних рівнів регулювання процесу стратегічного управління СЗЕД підприємства з врахуванням масштабів та властивостей економічного простору дозволять подовжити дослідження в контексті інтеграції і вдосконалення інформаційної взаємодії, регламентації та законодавчо-нормативного регулювання для визначення і встановлення «правила гри» на конкурентних зовнішніх ринках.

Список використаних джерел:

1. Ackoff R. L. *Games, decision, and organizations* / R. L. Ackoff / *General Systems*. – 1959. – Vol. IV. – P. 145–150.
2. Берталанфи Л. *Общая теория систем – обзор проблем и результатов* / Л. Берталанфи // *Системные исследования: ежегодник*. – М., 1969. – С. 30-54.
3. Устенко А. О. *Структура системы менеджмента* / А. О. Устенко, О. Я. Малинка // *Бизнес Информ*. – 2010. – № 9. – С. 134 – 140.
4. Скиданов И. П. *Управленческое предвидение (методология, диагностика, дидактика)*. – СПб.: СПбГАСУ, 2006. – 200 с.
5. Устенко А. О. *Управління інтегративною соціально-економічною системою підприємства (інформаційно-аналітичний аспект) : монографія* / А. О. Устенко, О. Я. Малинка. – Івано-Франківськ : Фоліант, 2013. – 270 с.
6. Перезовова І. В. *Теоретико-методологічні основи економічної експертизи як форми фінансового контролю монографія* / І. В. Перезовова. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013. – 320 с.
7. Перезовова І. В. *Системна парадигма контролінгу в контурах системи управління підприємством* / Ірина Володимирівна Перезовова. // *Науково-виробничий журнал: Інноваційна економіка*, №3 (58), 2015 - 321 с. - с. 234-241
8. Устенко А. О. *Концептуальна модель процесу управління при реалізації стратегії* / А. О. Устенко, О. Я. Малинка // *Теорія і практика стратегічного управління розвитком регіональних суспільних систем: Матеріали Всеукраїнської конференції*. – Івано-Франківськ, 2007. – С. 23–24.
9. Устенко А. О. *Уніфікована інформаційно-керуюча система управління* / А. О. Устенко. – Івано-Франківськ: Креатив, 2012. – 338 с.

References:

1. Ackoff R. L. (1959), "Games, decision, and organizations", R. L. Ackoff, *General Systems*, Vol. IV, pp. 145–150.
2. Bertalanfi L. (1969), "General theory of systems - an overview of problems and results" ["Obshhaja teoriya sistem – obzor problem i rezul'tatov"], L. Bertalanfi, *System research: yearbook*, M., pp. 30-54.
3. Ustenko A. O. (2010), "Structure of the management system", ["Struktura sistemy menedzhmenta"], A.O. Ustenko, O.Ya. Malinka, *Business Inform*, No. 9, pp. 134 - 140.
4. Skidanov I. P. (2006), "Management foresight methodology, diagnostics, didactics", ["Upravlencheskoe predvidenie (metodologija, diagnostika, didaktika)"], SPb., SPbGASU, 200 p.
5. Ustenko A. O. (2013), "Management of the Integrative Socio-Economic System of the Enterprise Information and Analytical Aspect", ["Upravlinnja integrativnoju social'no-ekonomichnoju sistemoju pidpriemstva (informacijno-analitichnij aspekt)"], monograph, A.O. Ustenko, O.Ya. Malinka, *Ivano-Frankivsk, Folio*, 270 p.
6. Perevozova I. V. (2013), "Theoretical and methodological foundations of economic examination as a form of financial control", ["Teoretiko-metodologichni osnovi ekonomichnoj ekspertizi jak formi finansovogo kontrolju monografija"], monograph, I. V. Perevozova, *Ivano-Frankivsk, Titipot*, 320 p.
7. Perevozova I. V. (2015), "System Controlling Paradigm in Circuits of Enterprise Management System" ["Sistemna paradigma kontrolingu v konturah sistemi upravlinnja pidpriemstvom"], I. V. Perevozova, *Scientific and Production Magazine: Innovative Economics*, No. 3 (58), pp. 234-241
8. Ustenko A. O. (2007), "Conceptual model of the process of management in the implementation of the strategy", ["Konceptual'na model' procesu upravlinnja pri realizacii strategii"], A.O. Ustenko, O.Ya. Malinka, *Theory and practice of strategic management of the development of regional social systems, Materials of the All-Ukrainian Conference*, *Ivano-Frankivsk*, pp. 23-24.
9. Ustenko A. O. (2012), "Unified Information Management System of Control" ["Unifikovana informacijno-kerujucha sistema upravlinnja"], A.O. Ustenko, *Ivano-Frankivsk, Creativity*, 338 p.

Keywords: international economic performance; conceptual model; enterprise; process; management system; strategic management.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність; концептуальна модель; підприємство; процес; система управління, стратегічне управління.

Ключевые слова: внешнеэкономическая деятельность; концептуальная модель; предприятие; процесс; система управления; стратегическое управление.

Рецензент: Гораль Л.Т., доктор економічних наук, професор, директор Інституту економіки та управління в нафтогазовому комплексі, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Перевірено на плагіат системою: <https://corp.unicheck.com/library/viewer/report/4870685>